

**UNIVERSITY
OF TURKU**

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR	Veli Pekka Toropainen
TITLE	Lappeen Kanalammin Hans Eskilsson Kuukan suku 1600-luvulta 1700-luvulle
YEAR	2024
DOI	-
VERSION	Author's Accepted Manuscript
CITATION	Toropainen Veli Pekka 2024: Lappeen Kanalammin Hans Eskilsson Kuukan suku 1600-luvulta 1700-luvulle. Genos 95:2 s. 102-109.
LICENSE	-

Lappeen Kanalammin Hans Eskilsson Kuukan suku 1600-luvulta 1700-luvulle

Lappeen pitäjän Kanalammin kylän Kuukan talossa asui 1600-luvulla suku, joka jatkuu ensinäkemältä halki vuosisadan tilan haltijoina. Kun tarkastelee tilaa koskevia veroluetteloita vuosi vuodelta, havaitsee, ettei asia olekaan näin. Kuukan sukuun kuulunut Hans Hansson jätti tilan veroautioksi vuonna 1639. Tilan 1 1/3 manttaalista oli vielä 1670-luvulla 5/6 manttaalia autiona. Tilan sai 16.9.1668 haltuunsa majuri Nils Grothilta armeijan föörari eli kuljettaja Hans Eskilsson. Hän oli ollut kuusi vuotta sodassa ja osan tästä ajasta sotavankina. Tilan Haltijana mainitaan tämänkin jälkeen Hans Hansson, mikä sekoittaa kuviota. Kyse on kuitenkin maakirjaisännästä, jonka nimi kummittelee veroluetteloissa tilan identifioimiseksi kauan sen jälkeen, kun hän oli jättänyt tilan. Hans Eskilsson tultiin tuntemaan jatkossa Kuukkana tilansa mukaan, ja hänen sukunsa jatkui tilalla. Hänestä itsestään tuli luotettu mies Lappeella, sillä hän toimi lautamiehenä vuosina 1683–1688 ja kihlakunnan talonpoikaissäädyn edustajana vuoden 1693 valtiopäivillä, joiden päätöksellä kuningas Kaarle XI sai ehdottoman yksinvallan.

Autiotilaan uusi omistaja

Kuukan vanha suku Lappeen pitäjän Kanalammin yksinäistilalla, joka muodosti siis yksinään kylän, sammui ilmeisesti tilan autioiduttua vuonna 1639. Vanha Kuukan suku jatkui sen sijaan Kanalammissa vuosina 1626–1633 sen jäsenen Lasse Hansson Kuukan muutettua Lappeen Toivarilaan itselliseksi, jossa hänet mainitaan vuonna 1635. Hänen poikansa Olof Larsson Kuukka viljeli maatilaa Toivarilassa, jossa suku jatkui hänen jälkeensä.¹

Vuosina 1642–1681 Kanalammin Kuukan maakirjaisännäksi mainitaan Hans Hansson Kuukka, mutta vuoden 1651 maakirjassa tilan ilmoitetaan olleen veroautiona vuodesta 1639 lähtien. Vuonna 1642 Kanalammissa asui myös Per Hansson Kuukka. Vuoden 1671 maakirjan mukaan Kuukan tila oli sotilaiden palkkatilana, ja sama maininta toistuu muissakin maakirjoissa. Esimerkiksi vuonna 1675 tilan manttaali oli 1 1/3 ja se kuului eversti Tauben rykmentin palkkatiloihin. Vielä vuoden 1676 maakirjan mukaan tila oli kokonaan autio ja se kuului kapteeni Anders Skougin rakuunoiden tiloihin. Seuraavana vuonna Kuukka oli kapteeni Jakob Zittingin komppanian sotamiesten palkkatilana.² Vaikka vuoden 1677 maakirja mainitsee Hans Hansson Kuukan tilan isännäksi ja esiratsastajaksi, on tilan todellinen asukas armeijan lipunkuljettaja Hans Eskilsson.³

Kun Kanalammin Kuukka sai 1668 uuden viljelijän Hans Eskilssonista, ei tilalla ollut enää rakennuksia eikä aitoja. Osaa sen pelloista oli sentään viljelty autoiveroa vastaan. Uusi isäntä, joka esiintyy oikeuden pöytäkirjoissa nimillä Hans Kuukka ja Hans Eskilsson Kuukka, ryhtyi tarmokkaasti saattamaan tilaansa kuntoon. Lappeen käräjien pöytäkirjat puuttuvat hänen isännyytensä alkuvuosilta, mutta kesäkuussa 1683 Hans Kuukka ilmoitti oikeudessa, että eräs rämeen ympäröimä metsäsaareke kuului hänen tilaansa. Oikeuden mukaan tämä vaatimus perustui kuitenkin löysään puheeseen. Lisäksi laki kielsi omistamasta maakappaleita toisen kylän maiden keskellä. Siksi Hansin vaatimukseen ei voitu suostua.⁴

Pari vuotta myöhemmin syyskuussa 1685 Hans Kuukka ja rykmentinkirjuri Henrik Smitt sekä toisaalta perintötalollinen Henrik Henriksson Hattara ja Sigfrid Olofsson Kuukka Toivarilasta – joka edusti vanhaa Kanalammita pois muuttanutta Kuukan sukua ollen aiemmin mainitun Olof Larsson

¹ Sukuseura Kuukka.

² KA 8679, 144–144v.

³ KA 8567, 521v; KA 8601, 40; KA 8624, 52v; KA 8641, 104–104v; KA 8657, 86–86v; KA 8660, 514; KA 8676, 154v–155; KA 8680, 354v; KA 8683, 2v; KA 8684, 243; KA 8685, 158v–159; KA 8690, 103v–104; KA 8694, 141v; KA 8699, 136; KA 8703, 22v; KA 8706, 173; KA 8709b, 779.

⁴ KA KO a:1, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 15.–16.6.1683, 95v.

Kuukan poika – riitelivät rajoista heidän kyliensä välillä. Edellisessä elokuussa oli suoritettu täydellinen kihlakunnankatselmus rajasta. Hans Kuukka oli ensin näyttänyt, miten raja hänen mielestään kulki. Se alkoi Humalajärven rannasta, jossa oli seitsemän kiveä peräkkäin, ei tosin kuten yleensä rajamerkeissä. Ne osoittivat suoraan Pienpyhäkalajärven pohjoispuolella sijaitsevaan Lambusaaren niemeen, jossa oli kuusi kiveä jonossa ja niiden ympärillä useita muita. Tämän perusteella Hans Kuukka katsoi Hattaran haluaman Rikilaniemen kuuluvan itselleen. Hans myös sai nämä maat tilaansa.⁵

Hans Kuukka joutui käräjäimään jatkossakin tilansa oikeuksista ja riidoista naapureiden kanssa. Petter Larsson Toivarilasta todisti syyskuussa 1685, että Hans Kuukan, Sigfrid Suomalaisen ja Suutarin hallitsema autiotila oli annettu avuksi Johan Melkon ratsutilalle. Nämä tilat olivat osakkaina Veliahonniityssä ja niityllä oleva oja erotti tämän yhteisen osan ja Hans Kuukalle yksinään kuuluvan niityn.⁶ Aiemmin mainittu Henrik Hattara myönsi syyskuussa 1694, että hänen koiransa oli repinyt Hans Eskilsson Kuukan neljän taalarin arvoisen sian kuoliaaksi. Hän itse vaati korvausta siitä, että Hansin sika oli syönyt hänen pelloltaan kuusi kappaa ohria.⁷

Hans Kuukka oli saanut tilalleen ratsutilan oikeudet vuonna 1675, mutta uutta armeijan jakolaitosta luotaessa tilan asema oli vahvistettava uudelleen. Siksi Hans ilmoitti vuonna 1698, että jakolaitoksen komissaari oli vakuuttanut hänen tilansa oikeudet edellisessä katselmuksessa. Hänen tuli asettaa sitä vastaan takaajat sille, että hän kykenisi suorittamaan ratsutilansa velvollisuudet. Nyt hän ilmoitti takaajikseen nimismies Karl Dysterin, lautamies Jakob Pellisen Jauhiasta, Pålval Karhun Kauskilasta ja Henrik Melkon Melkkolasta. Oikeus oli tyytyväinen heidän takaukseensa.⁸

Johan Johansson Melkko Haikalasta valitti syyskuussa 1687, että Hans Kuukka oli viljellyt aiemmin hänelle nyt kuuluvaa Lars Anderssonin 1/12 veron autiotilaa. Jättäessään tilan autioksi Kuukka oli kuitenkin ominut siihen kuuluvan Velinahomaan niityn, joka ei kuulunut lainkaan hänelle. Todistajien mukaan niitty oli kuitenkin ostettu jo 1660-luvulla kyseiseen tilaan kolmella pannilla viljaa ja jollakin määrällä suolaa. Niitty määrättiin tämän perusteella kuulumaan Melkon hallitsemaan tilaan.⁹

Kuukan tila elpyi hitaasti autiovuosien jälkeen. Se saatiin kokonaan viljelykseen vasta uuden katastrofin kynnyksellä. Hans Eskilsson Kuukan poika Hans Kuukka esitti lokakuussa 1696 kersantti Jakob Ryningin hänelle 12. syyskuuta 1696 antaman sijoituskirjeen 5/18 veron autioratsutilalle Kanalammin kylässä. Tila kuului everstiluutnantti Nils Grotenfeltin komppanian alaisuuteen. Kuukka pyysi oikeudelta arviota tilan kunnosta. Nimismies ja lautamiehet kertoivat, että tila oli ollut pitkään autiona ja sen noin kolmen tynnyrinalan pellot olivat vesakoituneet. Niityt olivat kolmen kuorman suuruiset, mutta pääasiassa korpea niin, että vuosittain voitiin korjata vain yksi kuorma heinää. Laidun oli keskinkertainen, mutta tukki-, polttopuu- ja kaskimetsät oli hakattu suurimmaksi osaksi. Kalavettä ja rakennuksia tilalla ei ollut. Kuukka esitti takaajikseen lautamiehet Petter Linnamiehen, Anders Laakon ja Klemet Rikkisen.¹⁰

⁵ KA KO a:2, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 22.—23.9.1685, 182—184.

⁶ KA KO a:2, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 22.—23.9.1685, 185.

⁷ KA KO a:6, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 25.—27.9.1694, 170.

⁸ KA KO a:14, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 6.—7.10.1698, 210v—211.

⁹ KA KO a:3, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 15.—16.9.1687, 131—133.

¹⁰ KA KO a:10, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 7.—8.10.1696, 445—446.

Vuosina 1700—1721 käyty suuri pohjan sota koetteli Lappeeta ja sen mukana Kuukkaa kovin. Tästä jäivät asiakirjoihin parhaana osoituksena ratsutilan rakuunoiden kohtalot. Kuukka oli Karjalan rakuunarykmentin Lappeen komppanian ratsutila. Vuonna 1700 kerrottiin, että tilan poika, ratsumies Anders Hansson oli kadottanut molemmat pistoolinsa Narvan taistelussa. Vuonna 1710 jouduttiin toteamaan, että tilan ratsumies Matts Hansson oli kaatunut, eikä ratsutila ollut asettanut uutta miestä. Koska tila joutui vihollisen haltuun, ei uutta miestä ollut voitu asettaa vielä vuoteen 1721 mennessä.¹¹

Hans Eskilsson Kuukan pojanpoika Hans Hansson Kuukka joutui selvittelemään käräjillä mainitun sota-ajan epäselvyyksiä. Ratsutilallinen ja kuudennusmies Hans Kuukka tuli nimittäin Lappeen käräjille helmikuussa 1730 ja kertoi, että hänellä oli apuverotilana Mäntyharjun pitäjän Halminiemen kylästä Lars Kristersson Ahosen tila. Tila oli ollut augmenttina jo Venäjän vallan aikana. Ahonen ei ollut kuitenkaan maksanut hänelle tulevia ulostekoja kuin yhtenä vuonna rauhan jälkeen. Kuukka vaati, että Ahosen tulisi maksaa ainakin kahden vuoden ulosteot ja hänen kulunsa, sillä rusthollari joutui kuitenkin vastaamaan ratsuvelvollisuuden kuluista. Ahonen selitti ottaneensa tilan viljelyyn autiosta vuonna 1722 aikomuksenaan yhdistää se kuninkaallisen komission luvalla kylässä jo viljelemäänsä toiseen tilaan. Koska tämä ei ollut onnistunut, oli hän luopunut tilasta vuonna 1725 Mäntyharjun käräjillä, kuten kruununvouti Mörck todisti. Kuukan mukaan Ahonen oli viljellyt tilaa monia vuosia maksamatta siitä veroja. Kruununvoudin mukaan asiakirjat olivat kihlakunnankirjurilla lääninkonttorissa, josta Kuukka voisi tiedustella asiaa tarkemmin. Mikäli hän vielä katsoisi, että Ahosen tuli korvata hänelle jotakin, tulisi asiassa kantaa Mäntyharjun käräjillä.¹²

Lappeenrannan markkinoilla

Lappeen käräjillä käsiteltiin tammikuussa 1704 Hans Eskilsson Kuukan käyttäytymistä. Eskadroonankirjuri Samuel Laakman kertoi edustavansa Turun läänin ratsuväkirykmentin everstiluutnanttia Otto Gustaf von Delvigia, joka vaati Kuukkaa syytettäväksi ratsumiehensä Jakob Simonssonin kohtelusta Lappeenrannassa. Kuukka oli nimittäin edellisenä syksynä joitakin päiviä ennen joulua, kun Jakob ja neljä muuta ratsumiestä olivat saaneet luvan palata kotiin, ottanut ilman syytä Jakobin ratsumiehenviitan. Viitta oli edelleen Kuukan hallussa, kuten tämä tunnusti. Kuukka kertoi, että ratsumiehet olivat olleet juomassa olutta kirkkoherra Molleruksen lesken luona, jonne hänkin oli mennyt.

Kuukka oli tilannut oluen ja juonut sen yksin. Ratsumiehet olivat kysyneet, mikä pyöveli hän oli, kun joi oluensa yksin, eikä heidän kanssaan. Kuukka oli pyytänyt anteeksi, mutta sanonut, ettei heillä ollut mitään tekemistä toistensa kanssa. Yksi ratsumiehistä oli rynnännyt tällöin hänen luokseen ja tarttunut häntä hänen punaisesta silkkikaulaliinastaan. Rakuuna oli pyörittänyt häntä liinasta pidellen ympäri lattiaa ja halunnut lopulta ottaa liinan itselleen. Estääkseen sen Kuukka oli ottanut liinan kaulastaan aikoen laittaa sen taskuunsa, mutta ratsumies oli temmannut sen hänen kädestään, ja se oli edelleen rakuunan hallussa. Rakuuna oli lyönyt häneen lisäksi miekoillaan mustelmia ja verihaavoja.¹³

Kun Kuukka oli päässyt ulos tuvasta, oli hän ottanut viitan todisteeksi, kuten tapana oli. Rakuuna Jakob Simonsson, korpraali Jöran Simonsson Juhl ja rakuuna Matts Johansson sanoivat, ettei ratsutilallinen Kuukan puheista ollut todeksi. Erityisesti Jakob vakuutti syyttömyyttään. Kuukka tuotti todistajaksi kirkkoherran lesken, pidetyn matroona Brita Breutigamin, jonka luona he olivat

¹¹ Kankaanpää 2020, 147.

¹² KA KO a:36, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 6.—11.2.1730, 127—129.

¹³ KA KO a:23, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 8.—9.1.1704, 8—15.

ryypänneet. Todistaja kertoi sanasta sanaan, kuten Kuukka oli kertonut. Hän lisäsi ainoastaan, että kun hän oli tullut sisään ratsumiehen riepotellessa Kuukkaa, oli todistaja käskennyt Kuukkaa ottamaan liinan pois kaulaltaan, sillä hän olisi pian kuristunut muuten. Sitä todistaja ei tiennyt, kuka ratsumiehistä oli ottanut liinan, sillä he olivat olleet hänelle vieraita. Syynä käytökseen oli ainoastaan se, ettei Kuukka ollut istunut heidän seuraansa, vaan oli juonut oluensa yksin pöydän alapäässä. Hän lisäsi vielä, että Kuukka olisi hakattu miekoilla pahanpäiväisesti, mikäli hän ei olisi mennyt väliin.¹⁴

Laakman halusi, että asian käsittely keskeytettiin, kunnes hän olisi kertonut tämän herra everstiluutnantille, kuten tapahtui. Von Delwig saapui itse oikeuteen ja sanoi, että jos todella oli tapahtunut niin, että ratsumiehet olivat syyllistyneet tekoon, antaisi hän heti rangaista heitä ratsutilallisen ja kruununvoudin läsnä ollessa. Hän halusi kuitenkin, että oikeus selvittäisi ensin, miksi Kuukka oli pitänyt viittaa hallussaan toista vuotta ilmoittamatta siitä kenellekään tai kantamatta asiassa oikeudessa. Kuukka vastasi kysyttäessä, ettei hän voinut olla varma, että juuri Jakob oli ottanut hänen liinansa. Hän ei ollut kantanut asiassa, koska hän ei tiennyt, kuka hänen pahoinpitelijänsä oli.¹⁵

Kun Jakobilta kysyttiin, kuka liinan oli ottanut ja kuka pahoinpidellyt Kuukan, sanoi hän, että sen oli täytynyt olla toisen niistä kahdesta ratsumiehestä, jotka olivat nyt jo kuolleet. Everstiluutnantti ilmoitti, että hän kyllä puristaisi tiedon, kun oikeus olisi ensin antanut tuomionsa. Oikeus totesi, että ratsumiestä tulisi rangaista, mutta että sen tekisi everstiluutnantti, joka ilmoitti miesten olleen teon aikaan upseereidensa komennossa paluumarssilla. Kuukka pyysi tekoaan anteeksi, mutta hänen todettiin silti syyllistyneen oman käden oikeuteen. Lisäksi hän oli pitänyt tavaran itsellään eikä ollut ilmoittanut siitä viranomaisille. Hänet tuomittiin maksamaan 40 markan sakko ja palauttamaan viitta hyväkuntoisena. Ratsumiehen rangaistusta oikeus ei kirjannut pöytäkirjaansa.¹⁶

Perhetaulut

Taulu 1

Hans Eskilsson Kuukka. Hans Eskilsson sai Kuukan tilan 16.9.1668 majuri Nils Grothilta. Tila oli ollut aiemmin autiona. Sai tilaan verovapauden ratsutilana 25.3.1675 sillä hän oli ollut kuusi vuotta sodassa ja siitä osan sotavankina.¹⁷ Hansin sotilasuran päätyttyä Armilan Johan Henriksson määrättiin maksamaan hänelle seitsemän kuparitaalaria, jonka Johan oli jäänyt velkaa ostamastaan miekasta.¹⁸ Hans Eskilsson Kuukka toimi lautamiehenä vuodesta 1683 vuoteen 1688. Oli elossa vielä vuonna 1697.

Valtiopäivämies 1693 Tukholmassa. Kyseiset valtiopäivät kestivät vain kolme viikkoa ja muistuttivat lähinnä keskustelukerhoa. Valtiopäivät olivat kuitenkin merkittävät, sillä kuningas Kaarle XI sai lujitettua niillä täydellisen itsevaltiuden.¹⁹

¹⁴ KA KO a:23, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 8.—9.1.1704, 8—15.

¹⁵ KA KO a:23, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 8.—9.1.1704, 8—15.

¹⁶ KA KO a:23, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 8.—9.1.1704, 8—15.

¹⁷ Sukuseura Kuukka.

¹⁸ KA KO a:1, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 22.—25.2.1684, 95v.

¹⁹ SSS 1962; Toikkanen 1999, 14—15.

Puoliso **N. N.** Mainitaan vuonna 1677 Kanalamilla.²⁰

Lapsia:

Hans Hansson Kuukka. *Tauluun 2.*

Anders Hansson Kuukka. Toimi tilan ratsumiehenä 1690-luvulla. Mainitaan henkikirjassa vuonna 1694. Kadotti tarsumiehenä tilan ratsukon varusteisiin kuuluneet pistoolit Narvan taistelussa. Hänen vaimonsa asui vuonna 1701 Kuukassa.²¹

Nils Hansson Kuukka. Mainitaan vuoteen 1708, Oli vuonna 1697 Kanalammin Kuukan isäntänä hänen veljensä Hans Hanssonin ollessa kylän ratsutilana olleen toisen Kuukan isäntä.²²

Taulu 2

Hans Hansson Kuukka (taulusta 1). Hans Kuukka oli isäntänä Kanalammin Kuukan ratsutilalla numero 78 vuodesta 1690 vuoteen 1732.²³ Hänet mainitaan lautamiehenä tammikuussa 1702 ja vielä tammikuussa 1707.²⁴

Puoliso **N. N.** Eli vielä vuonna 1723.

Lapsia:

Hans Hansson Kuukka. *Tauluun 3.*

Jakob Hansson Kuukka. Jakob ilmoitti Lappeen käräjillä lokakuussa 1732, että hän oli jättänyt kotitilansa edellisenä vuonna veljelleen Hansille. Jakob vaati kuitenkin osaansa ja maksua vaimonsa työpanoksesta tilalla. Hans ilmoitti ensin, ettei hän voinut maksaa mitään, sillä tila oli velkainen. Kun osapuolet olivat kiistelleet jonkin aikaa, suostui Hans luovuttamaan Jakobille lehmän, hiehon, viljaa, kolmanneksen kuluneen vuoden kaskista, osan poltetusta tervasta sekä olkia. Hallussaan olevista kahdesta kattilasta ja viiden kannun vetoisesta padasta Jakobin tuli maksaa Hansille kolme karoliinia. Lisäksi Jakob sai kaataa yhden tynnyrinalan kaskan ja korjata heiniä yhden kuorman verran. Tämän jälkeen hänellä ei pitänyt olla mitään vaadittavaa ratsutilalta.²⁵

Brita Hansdotter. Mainitaan vuoden 1732 henkikirjassa.²⁶

Taulu 3

Hans Hansson Kuukka (taulusta 2), ratsutilallinen Lappeen pitäjän Kanalammin kylän Kuukan ratsutilalla 1724–35.²⁷

Ensimmäinen puoliso **Valborg Jonasdatter.** Edusti miestään käräjillä helmikuussa 1735, sillä tämä oli sairaana. Valborg pyysi oikeudelta paloapua, sillä heidän kolmen sylen pituinen riihensä ja kaksi tynnyriä puimatonta ruista oli tuhoutunut öisessä tulipalossa edellisenä syksynä. Lautakunta ja rahvas totesivat tuhon todelliseksi vahingoksi ja heille määrättiin paloapuna neljä kupariäyriä joka talolta

²⁰ KA 8683, 2v.

²¹ KA 8712, 783; Kankaanpää 2020, 147.

²² KA 8717, 811.

²³ KA 8685, 158v; KA 8706, 173; KA 8715, 170; KA 8721, 174; KA 8725, 174; KA 8737, 168; KA 8744, 177v; KA 8751, 69; KA 8752, 1084; KA 8757, 69; KA 8774, 660–661; KA 8778, s. 2030; KA 8798, s. 1373.

²⁴ KA 8763, 512–513; KA KO a:21, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 10.–11.1.1702, 7.

²⁵ KA KO a:38, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 17.–25.10.1732, 916–917.

²⁶ KA 8798, 1373.

²⁷ KA 8774, 2030; KA 8778, 660–661.

Joutsenon ja Lappeen pitäjissä. Oikeus huomautti vielä, että rahat tuli todella käyttää uuden riihen rakentamiseen.²⁸

Toinen puoliso *Valborg Jöransdotter*, syntyi 1683 Lappeen pitäjässä. Kuoli 20.3.1762 Kanalammin Suur-Kuukassa ja haudattiin Lappeen kirkon alle.

Lapsia, kaikki syntyivät Kuukassa:

1 Brita Hansdotter, mainitaan henkiverotettavana Kuukassa vuoteen 1735.²⁹

1 Krister Hansson, syntyi 1712 ja kuoli 17.4.1768 Suur-Kuukassa. Lautamies. Puoliso Valborg Persdotter, syntyi 1711 ja kuoli 1777 Suur-Kuukassa. Parilla oli viisi lasta. Vahtinihti Petter Norraeus valitti marraskuussa 1740, ettei Krister ollut maksanut hänelle heidän sopimuksensa mukaisesti loppuja 12 taalaria 16 äyriä kuparia vuoden 1739 Mikon päivänä suoritetusta hevoskaupasta. Krister selitti, että hevonen oli ollut vanha ja kuollut jo seuraavana vuonna. Koska Krister ei ollut kantanut aikanaan asiassa, määrättiin hänet maksamaan loppusumma selvän sopimuksen perusteella.³⁰

1 Matts Hansson Suur-Kuukka. *Tauluun 4*.

1 Elias Hansson, mainitaan Kuukassa 1738 ja vaimoineen 1739.³¹

1 Hans Hansson, syntyi 1721 ja kuoli 15.6.1766 Suur-Kuukassa. Puoliso 9.12.1750 Eva Jöransdotter Haimi, syntyi 1729, ja kuoli 25.5.1765 Suur-Kuukassa. Parin kolme poikaa kuolivat naimattomina, mutta kaksi tytärtä avioitui.

Taulu 4

Matts Hansson Kuukka (*taulusta 3*), syntyi 1715 Lappeen pitäjän Kanalammin kylän Kuukan ratsutilalla.³² Oli ratsutilallinen Kuukassa noin vuodesta 1736. Tilan nimeksi tuli myöhemmin Suur-Kuukka. Kuoli 2.2.1801 Suur-Kuukassa vanhuuteen.

Puoliso **Margareta Eriksdotter**, syntyi 1721 ja kuoli 18.3.1772 Suur-Kuukassa poltetautiin.

Lapset, kaikki syntyvät Suur-Kuukassa:

Anders Mattsson Suur-Kuukka. *Tauluun I:1 & I:2*.

Maria Mattsdotter, syntyi 21.2.1749.

Johan Mattsson, syntyi 31.5.1752.

Jöran Mattsson, syntyi 29.3.1757 ja kuoli pienenä.

Jöran Mattsson, syntyi 17.3.1762.

Taulu 5

Anders Mattsson Suur-Kuukka (*taulusta 4*), syntyi 1740-luvun puolivälissä Lappeen pitäjän Kanalammin kylän Suur-Kuukan ratsutilalla. Oli ratsutilallinen Suur-Kuukassa vuodesta 1801. Kuoli 1.1.1811 Suur-Kuukassa palovammoihin.

Ensimmäinen puoliso 7.12.1768 Lappeella **Helena Johansdotter Stockmakare**, syntyi 16.5.1750 Lappeen pitäjän Antamoisten kylän No 6 Stockmakare. Vanhemmat talollinen Johan Andersson Stockmakare ja Maria Mattsdotter. Kuoli 6.2.1800 Suur-Kuukassa kylmettymiseen ja kuumeeeseen.

Toinen puoliso 16.12.1800 Lappeella talollisen leski Maria Jöransdotter Rikkilän Rikkisestä, kuoli 15.6.1801 Suur-Kuukassa pistoksiin.

²⁸ KA KO a:41, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 13.—21.2.1735, 188—189.

²⁹ KA 8808, 1729.

³⁰ KA KO a:46, Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat, Lappeen käräjät 10.—22.11.1740, 693v—694.

³¹ KA 8819, 2445; KA 8823, 1612.

³² KA 8819, s. 2445.

Lapset, kaikki syntyivät Suur-Kuukassa:

Elias Andersson, syntyi 15.5.1770 ja kuoli 24.11.1774 Suur-Kuukassa pistoksiin.

Anders Andersson Suur-Kuukka, syntyi 27.9.1771 Suur-Kuukassa. Ratsutilallinen. Puoliso 7.12.1791 Lappeella Anna Mattsdotter Suomalainen, syntyi 22.12.1767 Lappeen Suomalaisen kylän Suomalaisessa.

Petter Andersson, syntyi 3.7.1773 ja kuoli 8.12.1773 Suur-Kuukassa tunnistamattomaan sairauteen.

Anna Andersdotter, syntyi 8.10.1774. Puoliso 12.6.1793 Lappeella Eskil Thomasson Säkkijärveltä.

Margareta Andersdotter, syntyi 1776 ja kuoli 27.12.1776 Suur-Kuukassa isorokkoon.

Lisa Andersdotter, syntyi 26.10.1777 ja kuoli 15.12.1779 Suur-Kuukassa yskään.

Lähteet:

Kansallisarkisto (KA), Helsinki

Lappeen seurakunnan arkisto

Historiakirjat I C:1—4 (1744—1811)

Rippikirjat I Aa:1—11 (1748—1811)

Läänintilit

Viipurin ja Savonlinnan läänin tilejä

Viipurin läänin maa- ja toistekirja 8567 (1642)

Maakirja 8601 (1651)

Maakirja 8624 (1657)

Maakirja 8641 (1663)

Maakirja 8657 (1668)

Viipurin läänin maakirja 8660 (1669)

Viipurin läänin maakirja 8665 (1671)

Maakirja 8676 (1675)

Toistekirja 8680 (1676)

Maakirja 8679 (1676)

Toistekirja 8683 (1677)

Toistekirja 8684 (1678)

Maakirja 8685 (1679)

Maakirja 8690 (1682)

Maakirja 8694 (1685)

Maakirja 8699 (1689)

Toistekirja 8703 (1690)

Maakirja 8706 (1692)

Toistekirja 8709b (1693)

Toistekirja 8712 (1694)

Maakirja 8715 (1697)

Toistekirja 8717 (1697)

Maakirja 8721 (1699)

Maakirja 8725 (1700)

Maakirja 8737 (1704)

Viipurin läänin maakirja 8744 (1706)

Maakirja 8751 (1708)

Toistekirja 8752 (1708)

Maakirja 8757 (1710)

Savonlinnan ja Kymenkartanon läänin tilejä

Maakirja 8763 (1712)

Toistekirja 8774 (1724)

Maakirja 8778 (1726)

Toistekirja 8798 (1732)

Toistekirja 8808 (1735)

Toistekirja 8819 (1738)

Toistekirja 8823 (1739)

Kihlakunnanoikeuksien renovoidut tuomiokirjat

Kymenkartanon tuomiokunnan ja Lappeen kihlakunnan tuomiokirjat

Varsinaisten asioiden pöytäkirjat KO a:1—46 (1683—1740)

Internetlähteet:

Kankaanpää, Matti J. 2020: Karjalan Ratsurykmentti. Matrikkeli 1700—1737. T:mi Toiset Aijat.

https://books.google.fi/books?id=fx4REAAAQBAJ&dq=hannu+eskonpoika+kuukka&hl=fi&source=gbs_navlinks_s. Luettu 27.1.2021.

Sukuseura Kuukka sa. *Kuukan sukujen historiaa ja kantaisät lyhyesti*.

<http://sukuseurakuukka.fi/suku.html>. Luettu 26.1.2021.

Suomen Sukututkimusseura (SSS) 1962. *Luettelo Suomen talonpoikaissäädyn*

valtiopäiväedustajista säätyvaltiopäivillä. Laatineet fil. tri. Toivo J. Paloposki, fil. maist. Antero

Penttilä ja fil. maist. Veli-Matti Syrjö. <https://www.genealogia.fi/hakem/luettelo022s.htm>. Luettu 27.1.2021.

Toikkanen, Pekka 1999: Sanelupolitiikkaa vai vuorovaikutusta. Turun maistraatin ja porvariston suhteet keskushallintoon itsevaltiuden ajan Ruotsissa. Pro gradu-tutkielma. Suomen historia, Jyväskylän yliopisto. Luettu 28.1.2021.